

שאל אביך וירגודך

זמני השבת (ת"א):

כניסת השבת: 17:56

יציאת השבת: 18:53

כ"ו תשרי תשע"ו

גיליון מס' 236

שאלות ותשובות על הפרשה

עונג שבת

התבוננות בבריאה מביאה לאמונה

"בראשית ברא אלוקים את השמים ואת הארץ" ההתבוננות בבריאה מעידה על בוראה.

מלך אחד קרא ליועצו היהודי ושאל אותו: מי ברא את העולם? הקב"ה! השיב היועץ בפשטות.. ומניין אתה יודע זאת?! המשיך המלך לשאול. מבלי לחשוב מיד ענה הלה: "זו היא אמונה!" המלך רטן: אמונה איננה תשובה! יש לך שלשה ימים להביא תשובה הולמת, ולא תמיר את דתך כיתר השרים בממלכתך!

במועד הנקוב הגיע היועץ וביקש לשיר למלך פיוט, המלך נענה. ומהיהודי קלח שיר מרתק על המלך בחרוזים מעשה ידי אומן... כשסיים שאל המלך בתדהמה: מי חיבר את היצירה המופלאה הזו?! היהודי סירב לענות. הדבר סיקרן עוד יותר את המלך והוא דרש מיועצו לומר לו מיהו היוצר! "בביתי מתגורר עימי קוף, גידלתי אותו מאז נולד. אמש ניגש הוא אל שולחני, תוך כדי משחק שפך את הדיו על הקלף ונוצר השיר המופלא הזה..."

אך סיים היועץ את דבריו והמלך התפרץ: שטויות! יצירה מופלאה שכזו?! לרגע זה חיכה מיודעינו והשיב בחכמה: "אם המלך מבין שיצירה כה פשוטה לא נוצרה מאליה, כיצד מאמין הוא שעולם שלם ומופלא נוצר מאליו?! הרי בהתבוננות פשוטה בבריאה מבינים שיש מנגנון שלם שברא ומפעיל את כל היקום?! נהנה המלך מתשובת היועץ.

הרב חיים זוננפלד זצ"ל נכנס פעם לחנות והמוכר לא היה, לפתע נכנס משכיל אחד ושאל: "היכן בעל החנות?" ורבי חיים ענה לו: "זו חנות ללא בעלים!" צחק המשכיל והפטיר בלגלוג: "אולי כדאי שהרב יראה פסיכיאטר"... כיצד יתכן חנות ללא בעלים!?

הרב מבלי להתבלבל השיב: "אני אומר שאין בעלים רק לחנות אחת, אתם אומרים זאת על כל העולם ואני צריך אשפוז?!"

דוד המלך אומר: "השמים מספרים כבוד אל ומעשה ידיו מגיד הרקיע" הבריאה לשעצמה מעידה על הבורא.

הבה נתבונן קצת יותר מסביבנו ונתפעל מגודל הטבע המדהים שברא ה' בעולמנו ונגיע מתוך הכרה לאמונה אמיתית ושלמה במי שאמר והיה העולם.

הרב שלמה לוי

1. מתי נקראת פרשת בראשית? בשבת שאחרי שמחת תורה.

2. "והארץ היתה תוהו ובוהו", מהם תוהו ובוהו? (א', ב' רש"י) תוהו- לשון תמיהה ושממון שהאדם תוהה ומשתומם על הבוהו שבה, ובוהו - פרושו ריקנות.

3. "ורוח אלוקים מרחפת" - הכיצד? (א', ב' רש"י) שכסא הכבוד היה עומד באויר ומרחף על פני המים ברוח פיו ובמאמרו של הקב"ה, כמו יונה המרחפת על הקן.

4. מדוע במעשה הבריאה ביום הראשון נאמר "יום אחד" ולא "יום ראשון" כמו שאר הימים, שנאמר: יום שני, שלישי וכו' (א', ה' רש"י)?

מפני שהקב"ה היה אחד ויחיד בעולמו, כי אז טרם נבראו המלאכים, שהרי הם נבראו רק ביום השני כפי שמפורש בבראשית רבה.

5. השמים והארץ נבראו ביום הראשון, א"כ מדוע נאמר ביום השני "יהי רקיע" והלא כבר נברא? (א', ו' רש"י)

אומנם השמים נבראו ביום הראשון אך הם היו עדיין לחים, והם התחזקו וקפאו רק ביום השני מגערת הקב"ה שציווה "יהי רקיע".

6. מדוע נקרא הרקיע "שמים"? (א', ח' רש"י) שמים- שא מים, שנושאים את המים שמעל. שמים- שם מים. וכן אש ומים- שה' ערבב אש ומים זה בזה ועשה מהם שמים.

7. מדוע בבריאה שביום השני לא נאמר "וירא אלוקים...כי טוב" כמו בשאר הימים? כיוון שמלאכת המים לא הסתיימה באותו היום, אלא נמשכה גם ביום השלישי ואחריה נבראו גם הצמחים, ולכן נאמר ביום השלישי פעמיים "כי

8. במה שינתה האדמה מציווי ה' בעניין עצי הפרי שנבראו ביום השלישי? (א', י"א-י"ב)

ה' ציווה את הארץ שתוציא "עץ פרי עושה פרי", שטעם העץ יהיה כטעם הפרי, והיא לא עשתה כן אלא הוציאה עץ עושה פרי, עץ שעושה פירות, ואין טעם העץ כטעם הפרי.

9. ביום הרביעי נאמר "את שני המאורות הגדולים" ואח"כ "המאור הגדול...המאור הקטן"- הכיצד? (א', ט"ז רש"י)

המאורות, השמש והירח, נבראו בתחילה שווים אך הלבנה נתמעטה מפני שקיטרה ואמרה: אי אפשר שני מלכים שישתמשו בכתר אחד.

10. מדוע כל השורצים במים וכן העופות הוצרכו לברכה של "פרו ורבו"? (א', כ"ב רש"י)

מפני שצדים מהם ואוכלים אותם, לכן הוצרכו לברכה שיתרבו.

11. מדוע החיות לא נתברכו בפרו ורבו, והרי גם אותם צדים? (א', כ"ב רש"י)

מפני שהנחש לפני שנתקלל הלך על רגליו והיה חלק מהם, אך כיוון שהיה עתיד להתקלל לא ברך את החיות כדי שהנחש לא יהיה שותף לברכה ולא יתרבה.

12. מה נבראו ביום השישי? החיות, הבהמות והרמשים הרומשים על הארץ ובסוף להבדיל נברא האדם.

13. ה' ברך את האדם ואשתו בברכת "פרו ורבו", מהי ברכה זו? (א', כ"ח רש"י)

פרו- לשון פירות, שאם היה מברך אותם רק ב"פרו"- היה מוליד אחד ולא יותר, לכן באה הברכה "ורבו"- שאחד מוליד הרבה.

להתחיל מבראשית

בוקר אחד לפני שנים רבות, בצעירותו של החפץ חיים, כאשר הוא נכנס לבית הכנסת בעיירתו - ראדין, הוא ראה שהמתפללים מביטים לעבר אדם מסוים והם צוחקים ומחייכים.

לשמחה מה זו עושה? תמה החפץ חיים. הוא הביט וראה, והבין את אשר התרחש.

בליל אמש, אחד מיושבי בית הכנסת הכעים את המשוגע של העיירה, היה זה בין מנחה לערבית, האיש חילק טבק לכל המתפללים, ולאברהמ'לה לא נתן. אברהמ'לה כעס בצדק והכריז "מה אתה חושב שאין בידי להשיג הרחת טבק, אתה עוד תראה!".

אברהמ'לה אומר ועושה, הוא יצא כזעם מכית הכנסת והחל ללכת רגלית לעיירה הסמוכה – איישישוק. הוא צעד עשרה ק"מ עד לאישישוק, דפק אצל אחד מידידיו וקיבל קמצוץ טבק, הידק את שתי אצבעותיו לשמור על קמצוץ הטבק, ומיד החל את דרכו חזרה לראדין במהלך כל הלילה. ומש עתה, לפני רגעים ספורים - בסיום תפילת שחרית – הוא נכנס תשוש ועייף כשבגדיו מלוכלכים בבוק, אך כולו צוהל ושמח, - בין אצבעותיו היו דבוקים גרגירי הרחת הטבק: "הנה!, הנה יש לי!" הוא מראה לכל את הטבק...

ילדי בית הכנסת שהיו עדים לכל המתרחש, החלו להתגרות בו – ניסו להוציא את הטבק מבין אצבעותיו, והנה הוא בורח מהם, הם רצים אחריו מסביב לבימה, וכולם צוחקים: "הנה הלך לו המשוגע קילומטרים כדי להשיג הרחת טבק מעטת..."

החפץ חיים שמע את הדברים הרהר קמעא, ופניו העלו תוגה:

"ואנחנו? ואנחנו?", הוא מגיב.

כוונתו לא הובנה עד שהחפץ חיים הוציא גמרא מסכת חגיגה, שם מתואר המרחק העצום בין עולמינו לבין העולמות הרוחניים, כך מתארים שם חז"ל:

"והלא מן הארץ עד לרקיע מהלך חמש מאות שנה, ועוביו של רקיע מהלך חמש מאות שנה, וכן בין כל רקיע ורקיע. למעלה מהן חיות הקדש, רגלי החיות כנגד כולם, קרסולי החיות כנגד כולם, שוקי החיות כנגד כולם, רכובי החיות כנגד כולם, ירכי החיות כנגד כולם, גופי החיות כנגד כולם, צוארי החיות כנגד כולם, ראשי החיות כנגד כולם, קרני החיות כנגד כולם, למעלה מהן כסא כבוד, רגלי כסא הכבוד כנגד כולם, כסא הכבוד כנגד כולם, מלך אל

14. מה היה מותר לאדם ולבהמה לאכול בתחילה ומתי הותר להם לאכול בשר? (א', כ"ט רש"י)

בתחילה נאמר להם שכל ירק ועשב הארץ ועצי הפרי יהיה להם לאוכלה, אך כשבאו בני נוח הותר לאכול בשר.

15. מדוע בסיום הבריאה ביום שישי נאמר "יום השישי" בתוספת האות

ה' שלא הוזכרה בשאר הימים? (א', ל"א רש"י)

כיוון שה' היתנה תנאי שעמ"י יקבלו עליהם חמישה חומשי תורה כנגד האות ה'. דבר אחר: "יום השישי" הוא ו' סיון המוכן למתן תורה.

16. מדוע אנו מצווים להוסיף בשבת מחול על קודש, לקבל שבת לפני השקיעה ולהוציא שבת באיחור?

(ב', ב' רש"י)

כיון שהאדם אינו יודע עיתותיו ורגעיו ואינו יכול לדייק, לכן מוסיף מחול על קודש, אך על הקב"ה נאמר: "ויכל אלוקים ביום השביעי" שכיילה מלאכתו בדיוק בזמן, כי הוא יודע עיתותיו ורגעיו.

17. מהם ארבעת הנהרות היוצאים מגן עדן? (ב', י"א-י"ד)

פישון, גיחון, חידקל ופרת.

18. מה משמעות שמות אלו?

פישון - זהו הנילוס של מצרים. נקרא פישון מפני שמי הנילוס היו פשים, מתרבים ועולים ומשקים את הארץ. גיחון - שהמים בו היו הולכים והומים ומנגחים.

חידקל - שמימיו חדים וקלים.

פרת - שמימיו פרים ורבים ומבריאים את האדם.

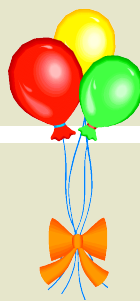
19. מי נתן את השמות לכל בע"ח? (ב', כ')

האדם הראשון נתן להם שמות, שנאמר: "ויקרא האדם שמות..."

20. לאחר חטא האדם בעץ הדעת ה'

אומר לו "אייכה", וכי לא ידע היכן הוא? (ג', ט' רש"י)

ה' רצה להכנס עימו בדברים כדי שלא יבהל להשיב אם ה' יענישוהו פתאום. ראינו זאת גם אצל קין, ה' אמר לו "אי הבל אחיך" וכן אצל בלעם "מי האנשים האלה עמך", ה' ידע כמובן אך רצה להכנס עימם בדברים.

מזל טוב! מזל טוב!
הלימוד בעלון מוקדש לאבישג צילה בת אפרת

מזל טוב! מזל טוב!
הלימוד בעלון מוקדש לרפואת היולדת
אפרת פרידה בת מרים ולרך הנולד

לקבלת העלון כל יום רביעי באימייל ניתן לפנות ל: ShealAvicha@gmail.com
לארכיון העלונים: www.pirsuma.com/shal_avicha

למקורם, האם אנו דואגים שהיא תחזור מלאה?
"מה הבאת?" נישאל לעתיד לבוא, על מה נספר – על קמצוץ טבק?
עכשיו הזמן להשקיע בנשמה.
עם תחילתה של השנה והשיבה לשגרה, זה הזמן "להתחיל מבראשית", ליישם את כל הקבלות הטובות שקבלנו על עצמינו בימים הנוראים, ולשאוב מאורות הקדושה והשמחה שליוו אותנו בימים קדושים אילו לכל השנה כולה.

חיובים רם ונשא שוכן עליהם".
הגביה החפץ חיים את קולו ודמעה זלגה מעינו: הוא, אברהמ'לה הלך עשרות ק"מ וקיבל לפחות קמצוץ טבק, אמנם הוא התלכלך והתאבק והביא איתו דבר מגוחך, אך לפחות הוא הביא אתו משהו, אך כמה אנשים יש שהגיעו ממרחק רב כל כך – מהרקיע עד לארץ – ושבים בחזרה את כל הדרך ולא מביאים עימם גם לא קמצוץ טבק...

נשמות ישראל שנחצבו מתחת כיסא הכבוד יוצאות לדרך ארוכה מאוד, כשבסופה הם שבים